

روایت هایی درباره ۸ نقش زنانه در ماندگاری نهضت امام حسین (ع)

الگوی برای امروز

آزاده خلیلی | ممکن است چون حرف جنگ و جهاد است چنین برداشت شود که عاشورا واقعه ای کاملاً مردانه بوده است. واقعه که نه نهضتی که میداش روز عاشورا بود و ادامه اش تا روزگار ما آمده است. ابتدا و ادامه ای که نه تنها تمام نقش هایش مردانه نبود که زنان نقش پررنگی در زنده نگه داشتنش ایفا کرده اند. نقشی که هم مهم است، هم متنوع و هم ادامه دار. در حقیقت زنان نقش آفرین در نهضت حسین (ع)، الگوهای ماندگاری هستند که کارشان متوقف به یک روز و روزگار نبود. نقش و وظیفه ای که امروز زنان شیعه میراث دار آن هستند. در ادامه با برخی از این زنان و نقش هایشان آشنایی شویم تا بهتر بدانیم چگونه باید در مسیر نهضت حسین (ع) گام برداریم و ایفای نقش کنیم.

برای یافتن این زنان باید قدمی در تاریخ برداشت و به روزگار خونین کربلا در سال ۶۰ قمری بازگشت. تاریخی که شهید مطهری درباره آن گفته است: «تاریخ کربلا یک تاریخ و حادثه مذکر-مونث است. حادثه ای که مرد و زن هر دو در آن نقش دارند؛ ولی مرد در مدار خودش و زن در مدار خودش.»
تاریخی که با کمی دقت متوجه می شویم نقش آفرینانش خیلی پیش تر از وقوعش برای حفظ و حراست از آن قدم برداشته و پس از آن نیز صحنه مبارزه را ترک نکرده اند.

روایت گری

روایت گری یکی از نقش های مهم زنان در زنده نگه داشتن نهضت حسینی بود. و ام سلمه، همسر پیامبر (ص)، که از زنان محدث صدر اسلام بود از نخستین راویان این نهضت محسوب می شود. آمده است که او یار و مدد کار حضرت زهرا (ص) بود و پس از رحلت پیامبر (ص) برای حقانیت ایشان تلاش کرد. پیوند او با عاشورا از میراثی که پیامبر (ص) در اختیارش گذاشتند آغاز شد. گفته می شود محبت ایشان به امام حسین (ع) تا آن اندازه بود که در کودکی مراقب و پرستار ایشان بود (الثاقب فی المناقب، ج ۱، ص ۳۳۰) و پس از شهادت ایشان جزو نخستین سوگواران حضرتش بود و برای روایت آنچه بر خاندان رسول (ص) رفته بود، تلاش کرد.

پرچم داری

عاشورا جهادی بود که پرچم دارانش نام های بزرگی بودند. یک پرچم دار در عرصه میدان به بزرگی حضرت عباس (ع) و یک پرچمدار در عرصه پیام رسانی به شکوه حضرت زینب (ص). بانوی بزرگواری که به شهادت علمای دوران، فقیه بود و به گفته امام معصوم عالم بی معلم. ایشان که از ابتدای قیام امام حسین (ع) همراه ایشان بود، پس از واقعه عاشورا، پرچم قیام را در دست گرفت و با خطبه های ماندگار، مانع از فراموشی پیام نهضت حسینی شد و با مراقبت از امام سجاد (ع) چون مادر بزرگوارشان از مقام ولایت دفاع کرد و بسیاری سخنوری ایشان را یادگاری از امام علی (ع) دانسته اند.

روشن گری

یکی دیگر از بانوانی که نامش در واقعه کربلا آمده، ام کلثوم است که در زمان اسارت از هر فرصتی برای روشن گری بهره می برد. آیتی می نویسد: «آن هامی دانستند که دشمن... با هر قیمتی که شده تاریخ شهادت امام را تحریف می کند. به همین جهت با کمال هوشیاری در هر انجمنی و در هر بازار و کوچه ای در پاسخ هر پرسشی در جواب هر فحش و ناسازی فصلی از آن چه روی داده بود می گفتند و گوشه ای از تاریخ شهادت امام را روشن می ساختند. برای همین بود که در همان روز اول ورود به کوفه، سه نفر از بانوان اهل بیت خطبه خواندند و به این فکر هم نیفتادند که چون امام چهارم در میان ماست و هم با مردم کوفه و هم با این زیاد سخن خواهد گفت دیگر نیازی به سخن گفتن ما نیست...» (بررسی تاریخ عاشورا، ص ۱۵۸).